

Hanna-Leena Mattila kesk

Kirjallinen kysymys hyvinvointialueiden lastensuojelun sijaishuollon kustannusten avaamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Suomessa kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä on tällä hetkellä jo yli 17 000 lasta, ja yli puolet heistä on sijoitettuna laitoshoidon. Hyvinvointiala Hali ry julkaisi keväällä 2025 lastensuojelun laitoshoidon kustannusselvityksen, jossa vertailtiin hyvinvointialueen oman ja yksityisen palveluntuottajan palvelujen välistä kustannuseroa. Laskennassa mukana olleet alueet olivat Helsinki, Keski-Uusimaa, Länsi-Uusimaa, Pirkanmaa ja Varsinais-Suomi.

Selvityksestä käy ilmi, että hyvinvointialueen oma palvelutuotanto on keskimääräisesti kalliimpaa kuin yksityisen palveluntuottajan tarjoama palvelu. Usealla alueella on tästä huolimatta tavoitteena lisätä omaa palvelutuotantoa nimenomaan lastensuojelun sijaishuollon laitospalveluissa. Tämä tarkoittaa käytännössä miljoonaluokan investointeja. Kannattaako hyvinvointialueiden kohdistaa resursseja laitospaikkojen perustamiseen tässä haastavassa taloustilanteessa, vai pitäisikö heidän etsiä kestävämpiä tapoja hillitä lastensuojelun kustannuksia?

Sen lisäksi, että yksityisen palveluntuottajan laitospalvelut ovat keskimäärin edullisempia, yksityisellä sektorilla panostetaan myös laatuun ja vaikuttavuuteen. Palveluntuottajat tekevät arvokasta kehittämistyötä kentällä. Hyvinvointialueiden oma innovointikyky on verkkaisempaa. Hyvinvointialueiden keskittyessä säästöpainneiden alla hankinnoissa laadun sijasta hintaan, myös lapsen edun toteutuminen vaarantuu.

Pääministeri Orpon hallitusohjelman mukaan sosiaali- ja terveyspalveluita on uudistettava ja palvelujärjestelmän vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta on parannettava. Hallitusohjelmassa on myös maininta siitä, että sosiaali- ja terveyspalvelujen yksikkökustannukset on asteittain julkaistava valtiovarainministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön ohjeiden mukaisesti alkaen vuodesta 2025.

Lisäksi varmistetaan, että hyvinvointialueiden tehtävänä oleva yksikkökustannusten julkaiseminen toteutuu. Tällä hetkellä haasteena on, etteivät hyvinvointialueet avaa omien sijaishuollon palvelujensa kustannusrakenteita vertailukelpoisella tavalla. Tämä heikentää hinnoittelun läpinäkyvyyttä ja vaikeuttaa aidosti markkinaehtoisien hintatason muodostumista.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kirjallinen kysymys KK 41/2026 vp

Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä, että hyvinvointialueet avaisivat oman palvelutuotantonsa kustannusrakenteet vertailukelpoisesti sekä hankkisivat lastensuojelun sijaishuollon palveluja vertailtavaan kustannustietoon perustuen?

Helsingissä 19.2.2026

Hanna-Leena Mattila kesk